

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

НАЦРТА ЗАКОНА О ВОЈНОМ ОБРАЗОВАЊУ

УСТАВНИ ОСНОВ И РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

1. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије којим је утврђено да Република уређује и обезбеђује систем у области образовања.

2. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОПИСА

2.1 Анализа постојећег стања

Важећи Закон о војним школама и војним научноистраживачким установама (ЗВШНУ) усвојила је Савезна скупштина СРЈ и објављен је у „Службеном листу СРЈ“ у броју 80/94 од 4. новембра 1994. године. Измене и допуне овог закона објављене су у „Службеном листу СРЈ“ у бројевима 85/94 (2. децембра 1004. године) и 74/99 (25. децембра 1999. године) као и у „Службеном листу Србије и Црне Горе“ у броју 44/05 од 22. октобра 2005. године.

Материја коју ЗВШНУ уређује односи се на оснивање, организацију и рад војних школа и војних научноистраживачких установа односно на области средњег и високог војног образовања и научноистраживачку делатност од значаја за војску и одбрану.

Овај закон, као део правног система Савезне Републике Југославије, наставио је да се примењује у Државној заједници Србије и Црне Горе као преузет пропис, а након престанка постојања Државне заједнице постао је део правног система Републике Србије.

Наиме, чланом 12. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06) прописано је да закони и други републички прописи остају на снази до њиховог усклађивања са Уставом у роковима који су овим законом предвиђени и уколико овим законом није одређено да престају да важе. Како Уставни закон није прописао престанак важења ЗВШНУ, општи рок за његово усклађивање са Уставом Републике Србије био је 31. децембар 2008. године. До истека овог рока није донет закон који би ставио ван правне снаге ЗВШНУ и уредио материју војног образовања у складу са правним системом Републике Србије.

Чланом 14. став 2. тачка 30) Закона о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон), прописано је да Министарство одбране обавља послове који се односе на : „*хармонизацију система војног школства и научно-*

истраживачке делатности од значаја за одбрану са системом средњошколског и високог образовања и научно-истраживачке делатности у Републици Србији.“

Хармонизација прописа о научно-истраживачкој делатности од значаја за одбрану са системом научно-истраживачке делатности у Републици извршена је Законом о изменама и допунама Закона о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС“, број 18/10) тако што су матичним законом препознати како научноистраживачка делатност у области одбране тако и војне научноистраживачке установе које ову делатност врше. Чланом 35. став 6. Закона о научноистраживачкој делатности прописано је да: „*Влада, на основу споразумног предлога Министарства (Министарство просвете, науке и технолошког развоја) и министарства надлежног за одбрану, ближе уређује услове и начин остваривања научноистраживачке делатности у области одбране, као и положај истраживача, у погледу особености везаних за циљеве и природу истраживања од значаја за одбрану.*“

Процес хармонизације прописа о војном школству са системом образовања у Републици започет је 2010. године (изменама Закона о високом образовању које су објављене у „Службеном гласнику РС“, број 44/10), којим су препознате високошколске установе и студијски програми за потребе војног образовања (члан 40. Закона о високом образовању) али није, на системски начин, уређена материја високог војног образовања. На плану средњег војног образовања, процес хармонизације са системом образовања у Републици није ни започео.

Анализа постојећег стања указује да је:

- хармонизација прописа о научноистраживачкој делатности од значаја за одбрану започета изменама матичног Закона о научноистраживачкој делатности, као и да је неопходно да Влада донесе пропис на основу овлашћења из члана 35. став 6. Закона, како би се довршио процес хармонизације и како би се организација и рад војних научноистраживачких установа ускладили са системом научноистраживачке делатности у Републици;
- хармонизација прописа о високом војном образовању започета изменама матичног Закона о високом образовању али да овај процес није довршен и неопходно је нормативно уредити специфичности високог војног образовања ради усклађивања са системом образовања у Републици;
- хармонизација прописа о средњем војном образовању није започета.

2.2 Проблеми које пропис треба да реши

Анализа постојећег стања указује да важећи ЗВШНУ није усклађен са прописима који уређују систем образовања у Републици.

Стога, неопходно је нормативно уредити специфичности војног образовања у циљу усаглашавања са наведени прописима и ставити ван правне снаге Закон о војним школама и војним научноистраживачким установама. На овај начин отклониле би се последице пропуштања општег рока за усклађивање закона са Уставом (члан 15. Уставног закона за

спровођење Уставе Републике Србије), довршио би се процес хармонизације прописа о војном образовању са прописима о образовању у Републици, отклонили би се проблеми који настају у примени важећег ЗВШНУ (чије многе одредбе су у супротности са важећим прописима и чија примена захтева компликована правна тумачења како би се утврдило које одредбе се могу примењивати), допринело би се правној сигурности и извесности и решила би се спорна питања везана за статус, организацију и рад војношколских установа.

Усвајањем прописа који уређује специфичности војног образовања довршио би се процес хармонизације прописа и војношколске установе могле би да постану интегрални део образовног система Републике.

2.3 Циљеви који се прописом постижу

Усвајањем Закона о војном образовању извршило би се усаглашавање организације и рада војношколских установа са прописима о образовању у Републици Србији уз нормативно уређивање специфичности војног образовања.

2.4 Могућности да се проблем реши и без доношења прописа

Усвајање овог закона, а не измене и допуне ЗВШНУ, најбоље је решење имајући у виду да је Закон о војним школама и војним научноистраживачким организацијама ("Службени лист СРЈ", бр. 80/94, 85/94, 74/99, "Службени лист СЦГ", бр. 44/2005) преузети савезни пропис, а да би његове измене и допуне обухватиле више од 50% одредаба. Према одредбама члана 47. став 2. Јединствених методолошких правила ("Службени гласник РС", број 21/10), ако се више од половине чланова основног прописа мења, односно допуњује, треба донети нови пропис.

2.5 Зашто је доношење прописа најбољи начин за решење проблема

Престанак важења ЗВШНУ и непосредна примена Закона о основама средњег образовања и васпитања и Закона о високом образовању није могућа зато што је неопходно нормативно уредити специфичности војног образовања ради његове хармонизације са прописима о систему образовања у Републици Србији, у смислу члана 14. став 2. тачка 30) Закона о одбрани.